

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного Університету»
Навчально-науково-виробничий центр
Національного університету цивільного захисту України
Національний авіаційний університет, кафедра економіки та бізнес-технологій
Imperatyw PI Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością
(ТОВ «Торговий будинок ІМПЕРАТИВ», Варшава, Польща)
Milton Friedman University (Будапешт, Угорщина)
Вільнюський університет, кафедра обліку та аудиту (Вільнюс, Литва)
ТОВ «ХЛАДОПРОМ»

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
«Відновлення та модернізація економіки
України: виклики, пріоритети, практики»

Харків, 2 березня 2023 р.

УДК 338.246.88
М 74

Редакційна колегія:

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ: Гурова Капіталіна – к.е.н., доцент, в. о. директора ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», Заслужений працівник народної освіти України.

Баришевський Олексій – Голова Наглядової ради ТОВ «ХЛАДОПРОМ».

Домбровська Світлана – д.держ.упр., професор, проректор Національного університету цивільного захисту України – начальник навчально-науково-виробничого центру, Заслужений працівник освіти України.

Катаєв Андрій – заступник директора з навчально-методичної роботи ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», к.е.н., доцент.

Кулінченко Сергій – голова ради студентського самоврядування ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Міт'яєва Тетяна – к.е.н., доцент, завідувач відділення харчових технологій та ресторанного бізнесу ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Нагорна Ірина – к.е.н., доцент, завідувач відділення економіки та бізнесу ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Ніколенко Борис – директор ТОВ «Торговий будинок ІМПЕРАТИВ», Imperativ PL Sp. Z o.o, (Варшава, Польща).

Peter Szatmari – Dr., проректор з загальної роботи та зав'язків з громадськістю Milton Friedman University (Будапешт, Угорщина).

Rasa Subaciene – Dr., завідувач кафедри обліку та аудиту Вільнюського університету, професор (Вільнюс, Литва).

Савченко Ілля – к.держ.упр., доцент, заступник директора з навчально-методичної роботи ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

Чумак Оксана – д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до оприлюднення Педагогічною радою ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (протокол № 6 п.6 від 07.03.2023 р.).

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики», в яких розглядається основні напрями створення умов для модернізації національної економіки, розробити підходи до формування політики модернізації економіки та пропозиції щодо механізму її реалізації.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей та повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редакційної ради збірника.

М 74 **Матеріали** Міжнародної науково-практичної конференції «Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики». – Харків : ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2023. – 266 с.

Таким чином, економічна кібербезпека підприємства – поєднання економічної безпеки та кібербезпеки, які забезпечують надійний та без ризиків цифровий простір для ефективного ведення діяльності підприємства. Однією з важливих проблем забезпечення економічної безпеки в епоху цифрізації є кібератаки. Напрямами протидії кіберзлочинам є: співпраця із спеціалізованими центрами захистами бізнесу, використання спеціалізованого програмного забезпечення, навчання персоналу у сфері протидії шахрайствам та ризикам цифрового середовища, проведення тестувань працівників та програмного забезпечення та забезпечити безперервне програмне шифрування.

Список джерел:

1. Болтянська Л. О., Андреева Л. О., Лисак О. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІПЛЮС, 2015. 668 с.
2. Гапак Н. М. Економічна безпека підприємства: сутність, зміст та основи оцінки. Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка. 2013. Вип. 3 (40). 62-65 с. URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/>
3. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економікоправовий аспект: навч. посіб. К.: Атіка, 2005. 432 с.
4. Кібербезпека підприємства: що врахувати? 2022. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/209245_kberbezpeka-pdprimstva-shcho-vrakhuvati
5. Коваленко К. В. Основи створення комплексної системи економічної безпеки підприємства: теоретичний аспект. Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. 2008. № 3. 134-139 с.
6. Оцінка безпеки ведення бізнесу в Україні. 2021. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/survey/2022/assessment-of-business-security-in-Ukraine.pdf>
7. Фортеця – платформа захисту бізнесу. 2021. 13 с. URL: <https://sksecurity.org/wp-content/uploads/2021/07/ukr-korotka.pdf>

Франко Л. С.,

викладач кафедри міжнародної економіки
та міжнародних економічних відносин,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ МАСШТАБНИХ РУЙНУВАНЬ

Промисловий сектор є одним з найважливіших секторів світової економіки, що має величезний вплив на розвиток окремих країн і регіонів. Макроекономічна інноваційна політика держави та створене нею інноваційне середовище повинні бути спрямовані на сприяння залученню іноземних інвестицій передусім у промисловий сектор. Уряди виявляють зростаючий інтерес до підтримки конкурентоспроможності своїх економік шляхом використання політики, спрямованої на заохочення прогресу в науці та техніці, а також впровадження нових методів у промисловості.

Промисловість України є одним з ключових секторів економіки країни, але з технологічного погляду Україна знаходиться далеко за багатьма країнами світу. В Україні промисловий сектор втрачає свій потенціал розвитку, що пов'язано із поступовим занепадом промислової інфраструктури протягом останніх 30-ти років у зв'язку із неефективною державною політикою підтримки промисловості та різким погіршенням становища починаючи з 2014 року, коли країна зіткнулася зі значними потрясіннями: революція Майдану, постійні протести, політичні потрясіння та територіальні суперечки, військова агресія, яка потім переросла у повномасштабну війну. В результаті війни процес деградації інноваційних екосистем промислових секторів значно посилюється, зокрема серед промислових МСП. Це пояснюється тим, що більше 40% МСП просто зупинили свою діяльність, а тим, хто

продовжує роботу, не до інновацій, оскільки їх пріоритетом є просте виживання та отримання замовлень. Крім того, багато інноваційних МСП, що працювали на експортних ринках, також втратили свої позиції [2]. У результаті, десятки екосистемних акторів, таких як університети, науково-дослідні інститути, інкубатори, бізнес-об'єднання та агенції розвитку, також перейшли в режим виживання.

Зниження темпів інноваційного розвитку промисловості відбивається і на місці країни у міжнародних рейтингах:

– Україна зайняла 64 місце у рейтингу Global Innovation Index у 2021 році. Рейтинг оцінює інноваційні можливості та результати 132 країн за допомогою 80 показників, які включають такі складові, як інтелектуальна власність, інфраструктура, наука та технології, ринок праці, глобалізація та ін. [5];

– у рейтингу Bloomberg Innovation Index, який також оцінює інноваційну діяльність країн, Україна зайняла 49 місце з загальної кількості 60 країн. Рейтинг оцінює країни за такими показниками, як наукова продуктивність, технологічна готовність, економіка та інвестиції [1].

– у рейтингу The Global Startup Ecosystem Report 2021, який визначає найкращі стартап-екосистеми світу, Київ зайняв 48 місце з загальної кількості 140 міст. Рейтинг оцінює стартап-екосистеми за такими показниками, як доступність капіталу, культура та менталітет, технологічна інфраструктура, інноваційність та ін. [6];

– дослідження European Innovation Scoreboard 2021 свідчить про те, що відбувається падіння показника у 2021 році порівняно із 2014 роком (33,6% та 38,9% відповідно) [4].

В цілому, Україна залишається однією з найбільш відстаючих країн у світі за індексом інноваційного розвитку, що зумовлено багатьма чинниками. Серед основних причин відставання України у інноваційному розвитку слід виділити: низький рівень інвестицій в науково-технічну сферу (Україна витрачає менше 1% ВВП на науково-дослідні роботи, тоді як розвинені країни витрачають більше 2% [1], це призводить до недостатньої кількості наукових досліджень та відсутності нових технологій); відсутність ефективного співробітництва між бізнесом, державою та науковими установами (недостатній рівень співпраці та координації між цими секторами призводить до низької продуктивності в галузі інновацій та невідповідності потребам ринку); недостатній рівень освіти та кваліфікації робочої сили (відсутність потрібних навичок та знань серед працівників обмежує розвиток нових технологій та інновацій в країні); відсутність ефективного системи інтелектуальної власності (недостатня охорона інтелектуальної власності обмежує розвиток нових технологій та інновацій в країні, оскільки компанії не мають достатньої захисту своїх інтелектуальних прав).

Безумовно руйнування, спричинені повномасштабною війною є нищівними для української промисловості. Однак з іншого боку відновлення та відродження української промисловості після закінчення війни буде відбуватися вже з урахуванням новітніх інновацій і не потребуватиме додаткових коштів для трансформації застарілих технологій до новітніх вимог. Окрім того інвестиційні вливання, що передбачаються після закінчення війни створюють можливості для адаптації кращих практик технологічного та промислового удосконалення. Серед ключових перспектив інноваційного розвитку промисловості в умовах сучасних реалій слід наголосити на необхідності розвитку:

– технологій Інтернету речей та штучного інтелекту. Ці технології можуть допомогти підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати на енергію і ресурси;

– технологій обробки даних та аналізу великих даних (Big Data). Це може допомогти підвищити точність прогнозування та оптимізувати процеси виробництва;

– електромобільності та виробництва високоефективних та енергоефективних машин та обладнання. Це може допомогти зменшити залежність від імпорту нафти та газу та забезпечити більш екологічно чисте виробництво;

– технологій 3D-друку та інших методів промислового виробництва. Це може допомогти підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати на логістику;

– вітчизняної науки та технологій. Це може допомогти залучити більше інвестицій та створити нові робочі місця в Україні.

У цілому, Україна має значний потенціал для розвитку інноваційної діяльності, проте ще є проблеми, такі як низький рівень інвестицій у дослідження та розвиток, складнощі з науково-технічними розробками та комерціалізацією, а також бюрократія та недосконалість законодавства в галузі інтелектуальної власності. Проте, водночас, війна призвела до збільшення уваги та підтримки з боку ЄС та міжнародної спільноти. Це відкриває нові можливості, такі як грант на 20 млн євро для 200 українських стартапів та інноваційних МСП [2]. Україна має чимало подібних можливостей, які можуть забезпечити новий поштовх для інноваційного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Інформація Державної служби статистики України. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.01.2023)
2. Інформація порталу «Дія. Бізнес». URL : <https://business.dii.gov.ua/> (дата звернення: 20.01.2023)
3. Bloomberg Innovation Index. URL : <https://ec.europa.eu/newsroom/rtd/items/713430/en> (дата звернення: 20.01.2023)
4. European Innovation Scoreboard 2021. URL : https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en (дата звернення: 20.01.2023)
5. Global Innovation Index. URL : <https://www.globalinnovationindex.org/Home> (дата звернення: 20.01.2023)
6. The Global Startup Ecosystem Report 2021. URL : <https://startupgenome.com/reports/gser2021> (дата звернення: 20.01.2023)

Шелєхова С. В., викладач

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

ІНТЕГРАЦІЯ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЗАГАЛЬНОМУ МЕХАНІЗМІ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Збройний конфлікт в Україні ще триває, але вже сьогодні на міжнародних та українських платформах активно планують шлях відновлення після перемоги.

Досвід післявоєнного відновлення країн, які у свій час постраждали від збройних конфліктів (Ізраїль, Південна Корея, Японія, Італія, Німеччина) дуже різний, але їх об'єднує – економічна свобода, розвиток підприємництва, захист приватної власності та зважене державне управління.

Хочу приділити особливу увагу підприємництву та управлінню ним.

Організаційні-правові форми підприємницької діяльності (одноосібна власність, партнерства, акціонерні товариства) зумовлюють і розширення основних функцій менеджменту.

Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична діяльність господарюючих суб'єктів з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, яка здійснюється на власний ризик з метою одержання прибутку або власного доходу.

Сутність підприємництва більш глибоко розкривається через його основні функції – інноваційну (творчу), ресурсну, організаційну, стимулюючу (мотиваційну).

Інноваційна (творча) функція підприємництва полягає в сприянні генеруванню та реалізації нових комерційних ідей, здійсненню техніко-економічних, наукових розробок, проектів, що пов'язані з господарським ризиком.

Ресурсна функція підприємництва передбачає мобілізацію на добровільних засадах матеріальних, фінансових, трудових, інформаційних, інтелектуальних та інших ресурсів.

Шведун В.О., Ігнатсьв О.М. ВІПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАГРОЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	165
Савченко І. Г. ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	166
Романюк О. Н., Захарчук М. Д., Ціхановська О. М. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЕКОМІКИ	168
Беган О. П. АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ВІДРОДЖЕННЯ МІСТ ПОСТТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ	171
Беззубко Б. І. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ	172
Скок Р. А. УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ РЕАБІЛІТАЦІЄЮ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА	173
Шевченко Л. А. ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ	175
Куцепалова К. Ю. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВИМ БАНКОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ .	178
Шемігон О. І. ПРОДУКТОВІ ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ	180
Клименко К.В., Савостьяненко М.В. МАГІСТРАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....	182
Лой А. В. ТОРГОВЕЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА І ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ: ЯКОЮ БУДЕ ТОРГОВЕЛЬНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ.....	185
Зубік Д. В., Бойко Л. О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	187
Хайдарі А. Р. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЙ ТА РОЗВИТКУ	189
Юрчик Г. М. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	191
Нестор О. Ю. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ІНСТРУМЕНТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ “ПЛАНУ МАРШАЛЛА ДЛЯ УКРАЇНИ”	194
Тихонович В. М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПРАЦІВНИКІВ	196
Половинко Б. С. ДІЯЛЬНІСНО-ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	198
Шевченко Д. М. ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ХАРЧОВОГО ВИРОБНИЦТВА	201
Кононець Л. А. ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ:АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.....	204
Гриневич Л. В., Белікова Н. В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ПЕРІОДУ	206
Корнійчук А. В. СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	209
Франко Л. С. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ МАСШТАБНИХ РУЙНУВАНЬ	211